

USTAWA
z dnia...
o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy

Art. 1.

W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U.2018.754 j.t. z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 332:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W postanowieniu, o którym mowa w § 1, Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w kodeksie (kalendarz wyborczy). W postanowieniu podaje się liczbę posłów do Parlamentu Europejskiego wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz liczbę posłów do Parlamentu Europejskiego wybieranych w poszczególnych okręgach.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia, o którym mowa w § 1, podaje do publicznej wiadomości w formie obwieszczenia postanowienie, o którym mowa w § 1, wraz z informacją o okręgach wyborczych, liczbie posłów do Parlamentu Europejskiego w nich wybieranych oraz siedzibach okręgowych komisji wyborczych.”;

2) W art. 340:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§1a. W okręgu wyborczym wybiera się co najmniej trzech posłów.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice oraz liczbę posłów wybieranych w każdym okręgu, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik nr 3 do kodeksu.”,

c) po § 3 dodaje się § 4 i § 5 w brzmieniu:

„§ 4. Ustalenia liczby posłów do Parlamentu Europejskiego wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych dokonuje się według jednolitej normy przedstawicielstwa, obliczonej przez podzielenie liczby wyborców w kraju przez ogólną liczbę posłów do Parlamentu Europejskiego wybieranych w kraju, a następnie odrębnie dla każdego okręgu liczbę wyborców danego okręgu dzieli się przez otrzymany iloraz będący jednolitą normą przedstawicielstwa. Wartość liczby całkowitej (przed przecinkiem) uzyskanego w ten sposób ilorazu oznacza liczbę mandatów przypadających w danym okręgu wyborczym.

§ 5. Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w § 4, w odniesieniu do wszystkich okręgów wyborczych nie zostały rozdzielone wszystkie mandaty, to pozostałe jeszcze do podziału mandaty przydziela się tym okręgom, dla których wyliczone ilorazy wykazują po przecinku kolejno najwyższe wartości.”;

3) Art. 342 otrzymuje brzmienie:

„Art. 342. Liczba kandydatów na liście nie może być mniejsza niż liczba posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym i większa niż dwukrotność liczby posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym.”;

4) Art. 346 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z zarejestrowanej listy kandydatów nastąpiło wskutek śmierci kandydata i powoduje, że na liście tej pozostało mniej kandydatów niż liczba posłów wybieranych w okręgu, komisja zawiadamia osobę zgłaszającą listę o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów; w takim przypadku przepisu art. 210 nie stosuje się.”;

5) Art. 354 otrzymuje brzmienie:

„Art. 354. Po otrzymaniu protokołów wyników głosowania z wszystkich okręgów wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza ustala wyniki głosowania w skali kraju i stwierdza, które listy kandydatów komitetów wyborczych spełniają warunek uprawniający do uczestniczenia w podziale mandatów, o którym mowa w art. 335.”;

6) W art. 356 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje podziału mandatów w okręgach wyborczych pomiędzy uprawnione komitety wyborcze w sposób następujący:

1) liczbę głosów ważnych oddanych łącznie na listy kandydatów każdego z komitetów wyborczych dzieli się kolejno przez: 1; 2; 3; 4 i dalsze kolejne liczby aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ilu posłów do Parlamentu Europejskiego jest wybieranych w okręgu wyborczym;

2) każdemu komitetowi wyborczemu przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada mu liczb kolejno największych.”;

7) W art. 357:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Po wykonaniu czynności określonych w art. 355 i art. 356 Państwowa Komisja Wyborcza sporządza protokół wyników głosowania w skali kraju.”,

b) w § 2 pkt 8 uchyla się.;

8) Art. 358 uchyla się.;

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Przygotowany projekt ustawy przewiduje zmiany w ustawie - *Kodeks wyborczy*, dotyczące zasad wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego w okręgach wyborczych.

Dotychczasowy stan prawny w zakresie zasad ustalania liczby posłów do Parlamentu Europejskiego reprezentujących dany okręg wyborczy powodował znaczące różnice w potencjale głosu w poszczególnych okręgach wyborczych, co mogło negatywnie przekładać się na wyborczą frekwencję. Ponadto obowiązujący dotychczas system przeliczania uprzywilejowywał okręgi wyborcze o dużej liczbie uprawnionych do głosowania. Zastosowany mechanizm charakteryzował efekt tzw. głosu wędrującego, gdzie siła głosów wyborców w danym okręgu nie musiała przekładać się na mandat poselski w tymże okręgu. Warto przy tym pamiętać, że okręgi w wyborach europejskich obejmują zazwyczaj całe regiony. Tymczasem mimo uzyskania wystarczającego (a niekiedy nawet znaczącego) poparcia, przedmiotowy mandat mógł zostać zagospodarowany przez inny, najczęściej większy pod względem liczby wyborców okręg. Tym samym do niektórych okręgów trafiały ostatecznie jedynie dwa, a w skrajnych sytuacjach zaledwie jeden mandat posła do Parlamentu Europejskiego, powodując w konsekwencji wyraźnie niedoreprezentowanie konkretnego regionu w PE.

Proponowane przepisy zmieniają opisany powyżej stan rzeczy ustanawiając zasadę, że w każdym okręgu wyborczym wybiera się co najmniej trzech posłów. Według propozycji, ustalanie liczby posłów do Parlamentu Europejskiego wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych każdorazowo dokonywać będzie się według jednolitej normy przedstawicielstwa, uzyskiwanej w wyniku podziału aktualnej liczby wyborców w kraju przez przyporządkowaną Polsce liczbę posłów do Parlamentu Europejskiego. Następnie - odrębnie dla każdego okręgu – aktualna liczba jego wyborców podzielona zostanie przez otrzymany uprzednio iloraz stanowiący jednolitą normę przedstawicielstwa. Wartość liczby całkowitej (przed przecinkiem) uzyskanego w ten sposób ilorazu oznaczać będzie liczbę mandatów przypadających w danym okręgu wyborczym. Jeżeli po przeprowadzeniu powyższego postępowania w odniesieniu do wszystkich okręgów wyborczych nie wszystkie mandaty zostałyby przyporządkowane okręgom, to pozostałe mandaty należy

przydzielić tym okręgom, dla których uzyskane ilorazy odzwierciedlają kolejno najwyższe wartości po przecinku.

Proponowane zasady przyporządkowywania mandatów poszczególnym okręgom wyborczym umożliwią rzeczywiste odwzorowanie zależności pomiędzy liczbą uprawnionych do głosowania, a liczbą posłów wybieranych w danym okręgu wyborczym. Wyeliminowana zostanie, niezrozumiała dla wyborców i niczym nieuzasadniona, rywalizacja pomiędzy okręgami wyborczymi o liczbę mandatów. Sposób wyłaniania reprezentantów w okręgach będzie jasny i precyzyjny, jak ma to miejsce choćby w przypadku wyborów do Sejmu, przyczyniając się tym samym do wzrostu zainteresowania wyborami europejskimi, co z kolei bezpośrednio przekłada się na frekwencję wyborczą.

Urealniona zostanie ponadto liczba kandydatów na listach wyborczych, która odtąd odzwierciedlać będzie potencjał danego okręgu wyborczego, co w efekcie przełoży się na wzrost poparcia dla mandatu posła. Dotychczasowe przepisy ustanawiały sztywne dziesięcioosobowe listy kandydatów w każdym, nawet najmniejszym pod względem liczby uprawnionych, okręgu, powodując nierównowagę siły głosów oddanych na poszczególnych kandydatów.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy wywołuje pozytywne skutki społeczne i prawne.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.